

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu-leto 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opretnosti in v tračkah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opretnost v Trstu 5.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Nuova tipografija; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznaja in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Socijalizem, strah Evrope.

III.

V obeh poprejšnjih člankih smo govorili o uzrokih pretiranj socijalističnih načel in o zgodovini socijalizma; denes pa hočemo govoriti o sredstvih, s katerimi bi se mogla zavezati ta bolezen človeškega društva. Pred vsem je treba, da poznamo zahteve najpametnejših socijalistov, kateri delajo na postavnem mirnem potu za premembe osnove sedanjega človeškega društva in v tem obziru moramo najprej v poštev jemati šolo nemških socijalistov, kajti nemški narod je najzoboljšnji in na Nemškem se prvi po vsej Evropi priznani učenjaki pečajo s tem pranjem.

Pruski socijalni demokrat in učenjak, dr. Ivan Jacoby zahteva v prvi vrsti odstranjenje dneve pri delalcih, vpeljanje svobodnih zadrug, (načelo kooperacije ali sodelovanja) prehod od dneve na načelo združnega dela. V političnem obziru priporoča, občno volilno pravico in pa glasovanje vseh državljanov o vsakej novej postavi. Jacoby, kakor tudi vsi švicarski socijalisti se nadejajo, da pride po takej volilnej postavi četrti ali delalski stan na državno krmilo in da potem izvrši nadaljnje tirjatve socijalistov, kakoršne so: Zemljišče naj postane občna lastnina ljudstva, država naj delalcem preskrbi potrebne kapitala, da zadnji snujejo produktivna društva, fabrike, podjetja itd., odstrani naj se pravo podedovanja itd. Nemški socijalisti pa tirjajo v političnem pogledu: postavodajstvo po ljudstvu po enakomernem splošnem volilnem pravu, tajno volitev v parlament, ljudsko glasovanje o vsakej postavi, pravico volilcem, da smejo odstaviti svoje poslance, imenovanje javnih uradnikov po ljudstvu, in častnikov po vojakih; poduk mora postati splošen in enak za vse otroke in prelaz v višje šole ne sme biti odvisen od roditeljev, ampak od zmožnosti otrok, v katerih odgojo posežeta torej občina in država s praktičnim pospeševanjem. V socijalnem pogledu pa terjajo: priznanje naravnega prava, torej popolno svobodo, odpravljanje vsacega izkoriščenja posameznega človeka ali države po stanovitvah uveljavljenih predpravice; vsakemu državljanu naj država enako omogoči in jamči izobraževanje in izpolnjenje svojih zmožnosti in uporabo svoje moči za skupno produkcijo, delo naj se odškoduje po dohodku dotičnih zadrug; bratavska ljubezen naj stopi na mesto tekmovalnega ali konkurenčnega boja in produkcije brez vsake meje in vsacega načrta, tako, da bratavska natančno organizovana zadruga objema vse delalno ljudstvo, naposled naj solidarnost vseh narodov pospešuje nadaljni skupni in enakomerni napredek vsega človeštva.

S temi načeli hočejo socijalisti odpraviti vsako razliko po stanovitvah in svet nivelirati. Gledé deljenja

dohodkov po delu so si socijalisti navskriž s komunisti; prvi pravijo: »vsakdo naj uživa po svoje zaslugi« drugi pa pravijo: »vsakdo naj uživa po svojem naporu«. Komunisti namreč trdijo: da je človek bolj zmožen, to ni njegova zasluga; pravičnejše je torej, da se odškoduje po pridnosti primernejši njegove dušne in fizične zmožnosti; eden lažje dela in se malo napenja, drugemu gre težko in se mora silno napenjati, da doseže v delu to, ali še manj, nego prvi; torej po muki, po zastavljenju moči in ne po množini dela naj se ljudje odškodujejo. Kakor se vidi iz tega, je načelo komunistov enakosti najhujše. To so načela socijalistov, katera so na Nemškem izbudila pozornost tudi prvih učenjakov, tako sicer, da se je začela na Nemškem močna agitacija proti Manšesterski šoli proste, svobodne konkurence, katerej so bili udani do ne davno skoraj vsi nemški učenjaki na narodno-gospodarskem polju in da so se prvi nemški učenjaki obrnoli bolj na stran socijalistov gledé zahtevanja, da država poseže v zadeve delalcev; ti učenjaki so v obče za državno podporo in za državno nadzorstvo delalcem ugodnih zavodov. Ti odlični učenjaki so imeli leta 1872 pod predsedništvom imenitnega vseučilišnega profesorja Gnelsta, kateri je poznan tudi mej južnimi Slovani (pisec teh vrst je slišal Gnelsta govoriti o priliki odprtega hrvatske univerze in se prepričal, da pošteni Nemci o Slovanih vse drugače sodijo, nego pa naši Velikonemci; on je izrekel, da edino Hrvatje, in ne Nemci, imajo poklic širiti kulturo po Balkanskem poluotoku) v Eisenachu zborovanje in ta zbor je postavil ta-le načela: Svoboda združevanja mora država priznati, prav tako mora postavno varovati rokodelska društva, delalske podporne zadruge in njihove založne in pomočne delavnice, država mora v ta namen preskrbeti postave, katere določujejo v glavnih potezah to državno varstvo; država mora tudi osnovati mirovne sodnije za rokodelce; fabrike morajo stati pod strogo državno kontrolo, paziti pa se mora, da se dela trajanje in način tako uredi, da delalcem ne nastane škoda na fizičnih močeh; mladi delalci in delalke morajo obiskovati napredovalne in obrtniške šole.

To so glavna načela onih zmernih nemških socijalistov, in ker v vrsto teh večinioma spadajo učenjaki profesorji, imenujejo jih na Nemškem tudi »skaterske socijaliste«. A kakor se vidi, poslušal je Bismark sam te gospode, ker je v zadnjem času predložil celo vrsto postav, v katerih je izrečeno državno posredovanje za boljše osodo obrtnikov in delalcev, tako na priliko postav o fabriškem delu, postav o zavarovanju delalcev za slučaj, ko postanejo dela nezmožni in še več takih postav, pa s tem še ni sklenen Bismarkov socijalno-politični načrt, ampak on pripravlja še druge postave tudi gledé razširjenja političnih pravic de-

lalcev in tako vidimo prvega evropskega državnika na potu približanja zmernim socijalistom, kar kaže, da so socijalisti vendar tak važen činitelj, da bo z njimi prej ali slej morala računati vsa Evropa.

A tudi v Avstriji je nastopila sedanja vlada pot reforme v tem obziru; tudi naši državniki so jeli spoznavati, da je treba polastiti se novih človečanskih ciljev in delalce voditi, da državi ne vzrastejo nad glavo in da iz neprevidnosti in kratkovidnosti državnikov ne nastanejo silni prevrati in državno pretresujoče nevihte.

Naše ministerstvo je predložilo uže novo postavo o rokodelcih in pripravljenih ima še nekoliko drugih postav, ki vse izrekajo državno varstvo kmetijskim, obrtniškim in delalskim stanom. Te postavice pa so še le začetek socijalne reforme, ker te prenapredbe bodo same ob sebi terjale druga še bolj radikalna sredstva, da se zajezi materialni in duševni propad nižjih stanov. Po teorijah Adam Smith-a in njegove (Manšesterske) šole je postala svobodna konkurenca glavno načelo društvenega razvitka; po vsem svetu so se udali temu načelu; a kaj je rodilo? Na eni strani malo milijonarjev, na drugi pa milijone in milijone beračev, obupanih bitij; srednji stan pa, ki je bil prav za prav tisti, ki je vzdrževal moralno in dajal človeškemu društvu najboljše snovi, se pod tem načelom od dne do dne bolj zgublja. Ne poredimo, da je Angleške, katera ima ves denar in ves svetovni promet v rokah, dozdej škodovalo to načelo v takej meri, kakor drugim državam, kajti Anglež je bil uže toliko pred vsemi državami, ko je proklimal to načelo, da je mogel konkurirati z vsem svetom in vsled tega je mogla angleška velika obrtnija tudi dobro plačevati in moralno podpirati nižje stanove; a še celo na Angleškem se kaže, da tamošnji delalci vedno bolj propadajo in da je zraven neizmerne bogatije na ene strani, največje uboštvo na drugi. Če pa je uže v Angleški tako, kaj se more reči še o drugih državah?

Angleži imajo v rokah Evropsko mošnjo in torej prevladajo tudi na denarnem trgu; njihova obrtnija ima kapitala, kolikor hoče po najnižjih obrestih, mej tem ko na priliko v Avstriji šestokrat ni denarja niti po visokih obrestih za najzdravejša podjetja. Vzemimo potem v poštev, da so se angleške fabrike uže davno izplačale in da imajo Angleži po svojih železnih in po svoji trgovski mornarici najceneje vožne tarife, najceneje oglje itd. in pridemo do prepričanja, da se naša domača obrtnija ne more razvijati na zdravej podlagi, ako država sama ne zajezi konkurence in obrtnije ne vzame pod svoje varstvo. — Naj govoré torej naši finančni matadorji, kar koli hočejo, uspeh govori prejasno za varstvo domače obrtnije in proti takozvanej svobodnej trgovini. To

»Ne, nikakor; Darja Mihajlovna govore, da je vedno v njem svetski človek videti. O Bethovnu takšnim žarom govori, da je tudi starega kneza zanj navdušil. Tudi jaz sem ga radostno poslušal, a to je moje vaščine zavoljo. Ali vam smem to krasno poljsko cvetje ponuditi?«

Aleksandra Pavlovna vzame cvetje in stopivši nekoliko korakov dalje, vrže ga zopet na tla. Do njene doma je bilo kakšnih dve sto korakov. Nedavno popravljen in pobeljen videl se je njen dvor kaj prijetno mej gostim lipovim in kostanjevim vejem.

»Kaj torej ukažete, naj Darji Mihajlovni poročim?« izpregovori Pandalevski, zle volje zaradi cvetja; »izvolite li na obed priti? I Vaš brat je pozvan.«

»Na vsak način prideva. A kaj dela Nataša?«

»Natalija Aleksejevna so, hvala Bogu, zdravi. No mi smo uže na stezi, po kateri se gre k Darji Mihajlovnej. Dopustite mi, da se Vam poklonim.«

»Ali nečete pri nas vstopiti?« vpraša ga ona neodločnim glasom.

»Ne... čemu...«

Pandalevski vzdahne in z nekim značenjem v njo oči upre.

»Da se vidimo, Aleksandra Pavlovna!« reče on, po kratkem molku, nakloni se in koraca nazaj.

Aleksandra Pavlovna gre domú.

I Konstantin Dijomidič je šel svojo pot. Z njegovega lica je izginola na mah vsa radost, a to se je v svesten, malo ne surov izraz raztegnolo.

I hoja se mu je sama izpremenila. On je zdaj širje koracal i težje stopal. Prehodil je bil uže dve vrsti i ves čas se svojo palčico mahal, pa se naposled zasmijal: zapazil je na stezi mlado, čedno kmetsko devojko, ki je teleta domov gnala. Kakor kača prilazi se Konstantin Dijomidič k dekletu in se začne

ž njim razgovarjati. Iz začetka je molčala ona, zarudela in se smijala, a potem si z rokavom lice obriše, obrne se in izpregovori.

»Idi ti, gospod, z Bogom...«

Pandalevski jej zapreti s prstom ter od nje zahteva rožo, ki jo je na prsih imela.

»Čemu tebi cvetja, bočeš li venec plesti, kaj?« izpregovori dekle; »idi ti v ime božje!«

»Poslušaj me, drago srce moje.«

»Poberi se,« zaviče ona, »evo gredó mladi gospodi.«

Konstantin Dijomidič se ogleda. Res, njemu na proti hitita Vunja in Petja, sinova Darje Mihajlovne; koj za njima njim mentor Basistov, mladenič 22 letni, ki je komaj vseučilišče sveršil. Basistov je bil mladenič močan, prostega lica z velikim nosom, debelimi ustmi in plavimi očmi; nespreten no pošten, dober i iskren. Oblačil se je brez okusa, las si ni strigel, ne zavoljo mode, nego iz lenobe. Ljubil je dober pri-grizek, ljubil sladke sanje, no ljubil je tudi dobro knjigo, oduševljeno besedo, a iz vse duše sovražil Pandalevskega.

Sinovi Darje Mihajlovne so Basistova jako ljubili, a bali se ga niso nič. Ostali v hiši so ga gledali iz strani, da i sama gospa, akoprem je stokrat rekla, da predsodkov ne pezna.

»Zdravi, mili moji golobkii!« vsklikne Konstantin Dijomidič, »kako ste denes uranili. A jaz sem,« obrne se k Basistovu, »uže davno na nogah; moja radost je naravo uživati.«

»Videlí smo, kako vi naravo uživate,« mrmlja Basistov.

»Vi materijalist uže na Bog zna kaj mislite. Jaz vas poznam!«

Pandalevski, govoreč z Basistovim, njemu jednakim človekom, k malú se je razjezil.

Podlistek. Rudin.

(Spisal J. Turgenjev, preloži M. Málovrh.)

I.

(Dalje.)

»Vas je Darja Mihajlovna k meni poslala, rekli ste?« vpraša ona Pandalevskega.

»Da, oni so me poslali,« odgovori on; »oni želé in Vas prosijo najsrčnejše, izvolite k njim na obed priti. Oni (Kandalevski) o gospéh govoreč, rabil je vedno množino, oni dočakujejo denes novega gosta, s katerim vas na vsak način želé vspoznati.«

»Kdo je to?«

»Neki Muffel, baron i kamerjunker iz Petroburga. Darja Mihajlovna vspoznali so se z njim ne davno pri knezu Garinu, ter ga slavijo i hvalijo kot ljubeznivega in izobraženega moža. G. baron se bavi tudi s književnostjo — ah, kako lep metulj, izvolite ga pogledati — ali rajše se bavi s politično ekonomijo. Spisal je razpravo o nekem vrlo važnem vprašanji — ter želé, da jo Darja Mihajlovna presodi.«

»Politično-ekonomično razpravo?«

»O jeziku, Aleksandra Pavlovna, o jeziku. Menim, da Vam je znano, da so Darja Mihajlovna tudi tu veščakinja. Žukovskij!) se je z njimi o jeziku posetoval, a moj dobrotnik v Odesi, vredni starček Roksolan Medijarovič Ksandraka — gotovo vam je ime znano?«

»Ne, še nikdar ga nisem čula.«

»O tem možu še niste nikdar nič slišali? Čudno! Hotel sem reči, da je tudi Roksolan Medijarič visoko cenil znanje ruščine Darje Mihajlovne.«

»A je li ta baron pedant?«

Politični pregled.

Notranje dežele.

Budžetna komisija gospodarske zbornice je 3. t. m. sprejela državni proračun in finančni zakon brez promembe.

Poslanska zbornica se je 5. t. m. zopet odprla. Načelnik se je spominjal umrlega poslanca Schreiberja. Potem se je potrdilo več novih volitev in rešilo več pršenj. Vaznih zadev v prvi seji ni bilo na dnevnem redu.

Preiskava zoper znanega *Schönererja* je uže dokončana in so se dotični spisi poslali državnemu pravdnstvu, da svoj predlog stori. Čuje se pa, da bo državno pravdnstvo predlagalo, naj se preiskavanje še dalje raztegne.

Na Dunaji so našli sled, da se je dozdevni Majlathov morilec Sponga zadnje dni tam mudil in prenočeval v kavanah i pri malovrednih ženskih.

Poslne hranilnice jako napredujejo. Koncem meseca februarja je bilo vloženih 1.584.388 gld., koncem meseca marca pa uže 2.357.403 gld. Število vlog je znašalo zadnji dan meseca februarja 408.246, zadnji dan meseca marca pa 624.652. Posebno veselo je to, da vloge znašajo 91%, izplačila pa je 9%, ker to je gotov dokaz, da so poslne hranilnice ljudstvu res koristne ter da podpirajo štedljivost; tudi to je dobro znamenje, da veliko število delalcev vlaga od teško zaslužene dneve v poslne hranilnice toliko, kolikor si more od ust pritrpati.

Volitve v Granici bodo 19. 20. ni 21. t. m. Dozdaj vse lepo in dobro kaže in priznavati moramo, da se odlični Hrvati kaj vrlo ponašajo o tej jako važnej političnej zadevi ter da jim ne manjka podpore od prostega ljudstva. Bog daj srečo!

Majlathov umor dela v Budapeštu veliko senzacijo. Vse kaže, da je njegov domači huzar Berecz sokriv. Pred sodnijo je on izjavil, da ni imel sočutja do Majlatha, ker mu je trikrat s zausnicami pretil. V Spongine kovčegu pa so našli važn list, na katerem so bile zapisane te le besede: «Pridi gor, mudi se.» Podpisani je bil Berecz; poštni štampilj nosi dan 26. marca; Berecz je trdil, da je z Spongo govoril v ponedeljek, listek pa potrjuje, da se je to zgodilo v torek. Ko so Bereczu pokazali list, grozno se je prestrašil.

Mej Nemci in Madjari vedno bolj ugaša staro prijateljstvo, čemer se ne more čuditi nobeden, kdor pozna značaj teh dveh narodov, ker oba se povzdigujeja nad vse druge, o katerih pa sta jako slabo podučena. Zelo neprijetno je morala zadeti Madjare izjava slavnega zemljaznanca profesorja *Kiepert-a* v «Nationalzeitung», da se častnemu družabništvu zemljaznanstva društva v Budapešti odpoveduje, ker mu je zoper napuh tega še poluzijazskega ljudstva zoper nemško kulturo.

Vnanje dežele.

Is Rima se poroča zelo neverjetna vest, da se je mej Avstro-ogersko, Nemčijo in Italijo sklenola zveza na tej le po-logi: Italija, Nemčija in Avstro-ogerska se bodo po moči prizadevale, da se prijateljske razmere s Francosko ohranijo. Ako bi pa Francoska katero teh držav napala, tedaj boste obe drugi svojo zavetnico podpirali in vojevali zoper Francosko. Ako bi se pa katera teh treh držav iz katerega vzroka koli z drugo državo v vojno zapela, tedaj je dano obema družima na voljo, vdeležiti se vojne, ali ne, nikakor pa se ne smeje združiti z ono državo, ki vojne zoper zavetnico. — Pogoji te zveze so tako čudni, da noben pameten človek ne more verovati, da je zveza resnična.

Na Ruskem so nihlisti izdali proglas, v katerem naznanjajo, da so svoje priprave za carjevo kronanje dokončali. Oni se nadejajo, da bodo imeli vspeh, in svaré vse, katerim je drago življenje, naj se mej slavnostjo ne mudé blizu carja.

Mej Črnogorci in Albanci je staro sovraštvo do vrha dospelo. Skoraj ne mine dan brez krvavega boja; deželni namestnik v Škodri pa mirno gleda, kako se

let, i prejšnjaj krasoti dan denes niti sledu videti ni. «To-li je, vprašal bi se vsak, kdor jo zdaj vidi, ta huda, in ostronosa gospa, ona, ki je nekoč slovela po svojej lepoti?» Vsa bi se v duši čudil menjivosti vsega zemeljskega. Res, Pandalevskij je trdil še vedno, da je vele lepe svoje oči vzdržala; no oni isti Pandalevskij je trdil da jo vsa Evropa pozna.

Darja Mihajlovna je prihajala vsako leto se svojimi otroki (bilo jih je troje: Natalija, osemnajstletna, i dva sina, jeden deset, drugi devetleten) na svoje posestvo, ter ondudaj na veliko živela, ter osobito z neoženjenimi možmi občila; ondodnih vlastelink ni trpela. Ali za to je i doznala, kedo so tamkajšnje vlastelinke! Po njihovem pripovedanju je bila Darja Mihajlovna i ohola i nenaravna, i strašna silnica; a kar je najgorje, ona je toli svobodno govorila, da je strahotala Darja Mihajlovni res ni marila na deželi etiketnih okov i v svobodnej prostoti njenega občanja se je mogel opaziti tisti lahki prezir, s kojim velikomestne levce gledajo neznanca in temna bitja... Ona je občila tudi z mestnimi svojimi znanci jako prosto; a kakšnemu preziru ni tu sledu bilo.

Ali niste, dragi čitatelji, nikdar opazili, da človek, neobičajno raztresen mej svojimi vrstniki, mej višjimi osobami nikdar raztresen ni? Zakaj je neki tako? — Toda takšna prajanja ne vode nikamor.

Ko je Konstantin Dijomidič prečnil studije Palbergove in iz čiste svoje sohe prišel v sobo za goste najde tamkaj zbrano vso domače društvo.

Na širokej zofi je ležala gospa ter v nekeje francoskej brošuri listala; poleg okna je sedela na jednej strani hčerka Darje Mihajlovne, na drugej M-lle Boucourt — govenantka, stara izsušena devica kakšnih šestdeset let, s črnim chignonom pod šarenjo kapo in z zamašenimi ušesi: kraj vrat na oglu

pobjajo in koljejo po mestnih ulicah ter je odbil zahtevanje črnogorske vlade, naj se jej izroče morilci Vrbiče.

Ta nemarnost je celo turškej vladi nepovoljna in zato je sklenola namestnika Abdi pašo iz Albanie, poklicati, na njegovo mesto pa poslati Asim pašo z dovoljnim vojaškim krdelom, da mir in red napravi. — Če se mu to posreči? Mi zelo dvomimo; dokler bo Albanija pod turško vrhovno oblastjo, pač ne bo miru in pokoja.

Na Francoskem dela vladi strah socialno prajanje, ki se je v zadnjih dneh pojavilo; zato se vlada na vse kriplje prizadeva, kako bi pomirila valove tega prajanja. Pred vsem hoče delalcem preskrbeti obilo dela; vsled tega jej je dal «Credit fonciere», zajem, katerega porabi tudi za to, da delalcem priskrbi cena stanovanja.

Poprejšnji egiptovski namestnik kralj Ismail je napel zoper egiptovsko vlado tožbo gledé povračila apanaže svojim sinovom; on zahteva le — 60 milijonov goldinarjev!

V Birminghamu na Angleškem je našla policija pri preiskavi neke hiše velike zaloge nitroglicerina; v Londonu pa so 5. t. m. zaprli necega moža, ki je prišel iz Manšestra i se sabo prinesel pušico dinamita.

Na Marokanskem so se začeli Angleži vtikati v javne zadeve in kaže se, da hrepené po vrhovnej vladi; to pa bi rodilo razpor mej Špansko in Angleško.

Domače in razne vesti.

Družabnikom polit. društva «Edinost». Odbor je sklenol v svojej zadnjaj seji, da bode občni javni zbor dne 6. junija t. l. v Podgradu, Materiji ali Brezovicah, kakor se v tem obziru porazume ondodni zastopniki društva in poverjeniki, — do katerih se tudi odbor obrača s prošnjo, naj naznanijo svoje želje gledé dnevnega reda in da se sklenena točka dnevnega reda je: kedaj in kde bi se osnoval tabor v sredi Istre. — Gledé vsaga tega prosi odbor istrske rodoljube, naj ga podpirajo z dobrimi nasveti in potrebnim delovanjem, katero naj se precej počne v vseh rodoljubnih krogih.

Seja mestnega zbora je bila zopet v četrtak zvečer. — Preditala se je spomenica na minilstvo v zvezi odpravljenja proste luke in želj Tržačanov gledé odškodovanja za zgubo proste luke; — Dotična zahteve in želje smo uže priobčili v št. 25. našega lista) a mestnim očetom se one želje še niso zdele zaostne in so še nekoliko dostavili; najbrže so si mislili: treba dosti terjati, da nam dajo vsaj nekoliko. Konečno so soglasno sprejeli spomenico, katera po našem menenju dosti ne koristi, ker vlada je najbrže uže sklenola, kedaj odpravi prosto luko in na kak način hoče Trstu pomagati, — katera pomoč je tudi največ odvisna od materijalnih sredstev, o katerih razpolaga ministerstvo.

Tržaške novosti. Slovenci in Italijani proti Hrvatom. «Triestercan» od 4. t. m. je v uvodnem članku izobesila neko strašilo za vrbce; ne vemo pa ali je hotela strašiti Hrvate ali Italijane. Pisala je, naj bodo Italijani v Istri oprezní, ker hrvatska propaganda jim sedi na vratu, a potem pa je obrnola tako, da v Istri pride še do tega, da se Slovenci in Italijani združijo proti Hrvatom po izgledu Srbov in Italijanov v Dalmaciji. Nek Slovenec je na to prav dobro opazil: predno se združijo Italijani in Hrvati, nego pa Italijani in Slovenci. A mi dostavljamo, da vsak pameten Slovenec vidi v zmagi Hrvatov svojo lastno zmago, — toliko smo se, hvala Bogu, uže spamtili.

Česljak Bonelli Vincenoi si je prerezal vrat z britvijo. Uboštvo ga je tiralo, da je zgubil pamet. V bolnici zdaj trpi, upanje je, da se ozdravi. — **Fakin Jakop Gruđen** je delal na nekem parniku v novej luki, padla je iz višočine nanj teška skrinja in ga tako ranila, da zdaj leži v bolnici v smrtnoj nevarnosti. — **Mika Bajc**, zidar iz Trsta, delal je na tržaškem tlaku v ulici Coroneo, po nesreči je padla velika škrl nanj in ga močno ranila; odnesli so ga v bolnico.

se je umestil Basistov in čital novine; blizu njega sta igrala Petja in Vanjka domino; a na peč naslonjen z rokami zadej zloženimi stal je gospod nizke rasti, siv in zveroušen, črnolichen in z nemirnimi črnimi očmi — zval se je Afrikan Semenich Pigasov.

Čuden svat je ta gospod Pigasov. Zlovoljen proti vsemu i vsakemu — posebno proti ženskim — psoval in grdil je od ranega jutra do temnega mraka, včasih dobro, včasih vrlo glupo, no vedno s pravo nasladi. Njegova razdražljivost ga je zanesla do otročje ludosti; njegov smeh, njegov glas, vse bitje njegovo, kakor da je z žolcem pomazano. Darja Mihajlovna je rada Pigasova k sebi vabila, ker jo je s svojimi opazkami razveseljeval. Njegove opazke so bile dosti zabavne. Vse povekšati, uveličati, pretirati, to mu je goreča strast. Na priliko, ako mu pripoveduje katero koli nesrečo, da je strela v kakšno hišo treščila in jo zapalila, ali da je voja kakšen mlin porušila, ali da si je kakšen kmet z sekiro roko rani, vprašal je on z veliko radovednostjo: «kako se on zove?» to je, kako se zove ženska, ki je tej nesreči pravi uzrok, kajti po njegovem preverjenju je vsacemu zlu prvi povod ženska, samo ako se stvar do dna preišče. Nekoč je on pokleknil pred skoro povsem neznanu boljarico, ki ga je hotela pogostiti in jo s solznimi očmi i jezo na lici prosil, naj ga v miru pusti, ker da on nikdar tajil ni, da je ne obišče. Nekoč zopet so odpeljali splašeni konji perico Darje Mihajlovne v goro, zvrnoli jo in skoraj ubili. Od tedaj je imenoval Pigasov one konje samo: «dobri, dobri moji konjički», a ona gora mu je bila naj romantičnejši kraj na svetu.

(Dalje prihodnjič.)

se spoznale denes razne evropske države in zatorej so one, mej njimi tudi Avstrija, vpeljale take colne tarife, katere močno obdačujejo obrtne izdelke drugih držav in tako zabranjajo neznosno konkurencio domačej obrtniji. — Mi menimo, da je to čisto zdravo načelo, katero se umeje skoraj samo ob sebi.

Naravno je, da trgovina vsled tega trpi; a trgovina je le posredovalen, a ne tvoren činitelj in baš tuja konkurenca je v Avstriji trgovino tako pomnožila, da je postala uže jako nezdrava in da je začela v trgovini neka neredna konkurenca, državljonom v vsakem obziru jako nevarna. — Nočemo opazovati le Trsta; to vam je eminentno trgovsko mesto, ampak pogledjmo na deželo. V vsakem količkej večjem kraju je vse polno agentov, kateri trgovcem vrivajo blago se silo in da več prodajo, etabliirajo vsak hip kacega mladega moža brez skušenj in kapitala, preskrbe mu kredit, mladenič živi ob tem kreditu, dokler to gre. — A kar naglo tak človek propade in upniki naj se obrišejo pod nosom. — Te razmere v notranjih deželah uplivajo posebno neugodno tudi na Trst in je to gotovo tudi velik uzrok, da tržaška trgovina gre rakovo pot. V Trstu so trg. hiše, ki delajo na velikansko, imajo prometa 2 do 3 milijone na leto; pri takem prometu bi človek sodil, da morejo delati po 2%, a to jim ni mogoče, ker najmanj 1 1/2 % morajo računati na vsakoletne zgube v notranjih deželah, tako sicer, da taka hiša mora vsako leto odpisati 30,000 do 50,000 in več gld. za same zgube pri trg. prijateljih, kar je velikansko. — Vidi se iz tega, da je kupčija postala v novejšem času jako nesolidna in to vse vsled pretirane konkurence. Kaj bi se še le menili o fabrikantih, kateri upvajo na vse kraje na 1/2 leta in dalje in zgubljavajo pri svojih kupcih v še večjej meri. — Mi vidimo torej, da taka pretirana konkurenca v obče škoduje in upliva demoralizovalno na prebivalce. Strašno povzdigujejo privrženci svobodne svetovne trgovine velikansko pomnoženo produkcijo; a ta prenapeta produkcija, komu je koristila? — Niskim stanovom čisto nič, nasprotno, ti stanovi vedno bolj propadajo; zraven tega pa so takozvane gospodarske krize vedno gostejše, in to po zlorabljenem kreditu in po pretiranih spekulacijah; a če se ta prevelika produkcija in spekulacija ne zajezi, pride do tega, da bodo nastopale gospodarske krize vsakih par let, in kaj potem? Le redno delo pomnožuje bogastvo; posredovalno delo, kakor trgovina in borsne spekulacije tega gotovo ne delajo; a novejša doba nam je ustvarila preveč posrednikov, a premalo delalcev. — Za to pa z vso pravico smemo imenovati sedanjo dobo tudi «židovsko dobo», kajti žid le v redkih slučajih prime za pravo delo, on hoče le živeti od posredovanja, od trgovine in borse in to on umeje mojstersko, ker se v ta cilj poslužuje tudi prevare in fine prevare.

Zdaj tudi lahko umemo, zakaj se žid in vse od njega kupljeno častnikarstvo tako ogreva za svobodno, svetovno konkurencio. — No, naravno zato, ker večja če je konkurenca, večja produkcija, večja postane trgovina, a kam pelje to naposled? Do sužnosti vseh onih stanov, ki so prav za prav čebelice v državnem panju in do neumljenega gospodstva troto. A kakor smo rekli v prvem članku; lačno ljudstvo obupa, in kaj vse more tako ljudstvo, to nam kaže zgodovina, to nam kažejo začetki socializma v zadnjih letih. — Zatorej strani se svetovno konkurencio; strani s teorijo Darvinovo, da more naravno močnejši požreti slabejega, kar bi končno pripeljalo do surove sile, do prvotnega stanja človeškega društva; država naj varuje domače delo in naj zajezi nezdravo spekulacijo; ona naj skrbí, da delalni stanovi postanejo zmogni duševno in materijalno, ona naj brani ubozeja slabejega pred močnejšim, to je nje krščanski in človečanski poklic, nje dolžnost. — Kako pa more država izvršiti to nalogo, kakih sredstev, se mora posluževati v ta namen, o tem imamo to le menenje.

(Konec prihodnjič.)

»Vi ste gotovo ono devojko za stezo vprašali?« reče Basistov i zamežika z očmi.

On je videl, kako mu Pandalevski v oči gleda, a to mu je bilo najneprijetnejše na svetu.

»Jaz Vam še enkrat velim, vi ste materijalist, i drugoga nič. Vi hočete na vsakej stvari videti ono prozajično stran...«

»Dečka!« zavpije Basestov, »ali vidita oni gozd? Kdo boče prvi tam: jeden i dva i tri!«

Dečka sta hitela k gozdu i Basistov za njima.

»Kmet!« pomisli Pandalevski, »skazi dečka... popolen kmet!«

I oholo gleda svojo elegantno, nacifrano figurko, strese s pratom dvakrat prah z rokava svoje suknjice, popravi robec za vratom in se odpoti domov. Prišedši v svojo sobo, sleče se ter zamišljeno sede h klavirju.

II.

Posestvo Darje Mihajlovne Lažunske se je smatralo prvim v...ej guberniji. Ogromna, iz kamena sezidana hiša, olepšana po okusu prejšnjega stoletja, stala je veličastno na vrhu holmea, pod katerem je tekla jedna glavnih rek srednje Rusije. Sana Darja Mihajlovna je bila znamenita in bogata boljarica, vdova tajnega svetnika. Akoprem je Pandalevskij govoril, da ona vso Evropo pozna, da celó vsa Evropa njo pozna! — vendar je njo Evropa slabo poznala, i v samem Petroburgu ni nikakršne role igrala. Ali zato jo je v Moskvi malo in veliko poznalo, in malo in veliko k njej prihajalo. Ona je prišla iz velikega sveta in bila na glaslu ženske nekoliko čudne, ali dobre i neobičajno pametne. V mladosti je bila jako krasna. Pésniki so zlagali v nje slavo pesni, mladi ljudje so se zaljubili vanjo, važna gospoda je tekala za njo. No od tega časa je minolo dvajset do trideset

Duhovniške spremembe. Preč. gosp. Ant. Spindler, župnik v Moščenicah je prezentiran od c. k. namestništva za župnika in dekana v Kastvu, poprej je bil dekan v Umagu in uže več časa je poslanec v Istrskem dež. zboru. Preč. g. Anton Kalac je dobil 4 t. m. v Trstu kanonično investituro za plovanijo v Buzet-u in bil je ob enem imenovan dekanom. — Ta gospod je odlični rodoljub in dober hrvatski pesnik, ob enem najmlajši župnik naše škofije, ker ima še le 33 let.

Razpisani so darovi patrijotičnega društva tržaškega za podporo v vojni ranjenih vojakov iz Primorskega in Dalmacije. Prošnje se imajo poslati županu tržaškemu kot predsedniku društva najdalje do konca meseca maja t. l. V prošnjah je treba dokazati: 1. da dotični spada pod kako srenjo na Primorskem ali v Dalmaciji; 2. da je bil vojak, prosti ali šarža; 3. da je bil ranjen leta 1866 ali v poznejih vojnah ter da je postal vsled rane nezmožen za delo; 4. mora dotični eventualno naznaniti sedanjí svoj stan in število rodbine, katero mora rediti; 5. družine v vojni umrlih vojakov, ali vsled ran kesneje umrlih morajo to dokazati z dokumenti in konstatirati škodo, katera jim je nastala vsled te zgube, ob enem pa tudi naznaniti kake donodke imajo, kako se žive in koliko jih je v družini. Vsi ti dokazi morajo biti potrjeni se spričevali vojaških in političnih gospod (okrajnih glavarstev) okraja, pod katerega spada po prošli. — Slovenskim prošnjam mora biti dodan italijanski prevod.

Policijsko. V ulici Lazzaretto je 4. t. m. nek postopač izmakol neke gospi iz žepa listnico, v kateri je bilo več denarja, gospa zapazi to in bližnjemu stražniku pokaže tatu, kateri je začel teči, a v begu vrže od sebe ukradenko listnico.

Nekega fakina je zaprla večeraj policija, ker je v Via del Pozzo svojo ženo, ki je celó v drugem stanu, tako nabijal, da je ubožica obležala. Taki možje so hujski od zverine. — Nek lumpač je v svojej pijanosti v neke gostilni v Riborgu točarico in gospodinjto tako pretepel, da so morali obe peljati v bolnišnico, in to zaradi tega ker se točarica ni hotela udati njegovim surovostim. — Policija je zaprla to grdobu.

Poštno hranilnice so odprli na novo na teh le poštab na Primorskem: Ajello, Barbana, Črvinjan, Cres, Grad, Jelšane, Momiano, Rovinj, Skedenj in Sežana.

Žalostna vest. Telegrafično se javlje iz Gorice, da je večeraj zadela tamošnjega vodjo semenišča in enega prvih lingvistov na svetu, preč. Monsignora Stefana Kocjančič-a, polovica telesa da je zgubljena, tako sicer, da je prav malo upanja, da se ozdravi. Njegovi mnogostevilni dijaki in čestitelji gotovo žalostnim sroom sprejmó to vest.

Statistično. Centralna komisija za statistiko izdala je te dni I. zvezak, »Avstrijske statistike«. V Trstu (mestu) prevladajo Italijani, (vendar pa je Slovanov v Trstu nad 18000) a v okolici (katera šteje okolo 36000 duš in še se potegne daleč notri v mesto) pride na vsakih 10634 Slovencev le 687 Italijanov.

— Na Goriškem prevlada v Goriškem glavarstvu slovenski element, ker tam pride na 96%, le 4% Italijanov; glavarstva Sežana in Tolmin so pa čisto slovenska in je v obeh teh glavarstvih le 40 Italijanov. Edino glavarstva Gradiško je furlansko in še tam je blizu 14% Slovencev. Od 16 istrskih okrajev je 5 odvažno italijanskih, a tudi v teh prebiva znatna manjšina Hrvatov in Slovencev. 2 okraje sta čisto slovenska in 9 okrajev je čisto Hrvatskih. V slovenskih okrajih Istre prebiva le 39 Italijanov. Iz tega se razvidi, da je Primorska dežela tudi po zadnjem številjenju, katero pa se ne more priznati kot ugodno Slovanom, ker so na priliko v Trstu in Gorici upisavali vsacega posla, ki kramlja le za silo italijansko, v rubriko italijanskega občevalnega jezika, — odvažno slovenska; pri vsem tem pa moramo, Slovani pokoriti se italijanskemu jeziku in Italijani trde, da jo to italijanska zemlja. — V Dalmaciji so razmere še ugodnejše za Hrvate. Tam imajo Italijani le v Lisi večino, sicer pa so povsod v skoro zginitljivi manjšini; največ jih je še v Spletskem okraju (5310) v Zadarskem (6793) v staromeskem (2214) v Sibeniku (1140). Naj bi se naša vlada učila vsaj iz številki!

Še nekaj o sežanski veselici v nedeljo, 1. t. m. Pozabili smo pohvaliti vrlo deklamovalko, gospodičino Maričko G., ki je prav lepa prikazen na odru in je prvič nastopila, a iznenadila nas, tako sicer, da želimo, da bi še večkrat nastopila.

Našim pevskim zborom, skladateljem, pevovodjem in pevsem sploh priporočamo in polagamo na srce ta-le poziv na naročbo: Znajoč, od kolikega upliva je za kulturo vsacega pojedinca naroda umetnost sploh, in posebno glasba, koja človeka oplemenjuje, blaži in diže iznad pozemske prašine in primiče neumrlim stvorovim; znajoč pa tudi to, da je vsaki pojedinac pred narodom dolžan delati za njegov kulturni napredek: odločil sem se iz ljubavi do domovine in umetnosti svoja glasbena dela javnosti predati, in to periodično v različnih knjigah. — Stopajoč jedino iz teh razlogov pred lice naroda, vsaki bode veroval, da se nissem lahkoumno podal na to sveto nalogo, temveč skupil sem vse svoje sile, ne bi li tudi jaz kaj malega doprinesel k utemeljenju lepše bodočnosti naroda in glasbe njegove. Ako tudi še omenim, da sem iz sinovske pijetete čisti prihod namenil ustanovi za postavljenje spomenika svojem pokojnemu očetu, slovenskemu pesniku in skladatelju — Miroslavu Vilharju, — ne dvomim najmanje, da bode plemeniti slovenski narod odobril moj namen in podpiral moj trud. — Delo izide v velikem formatu, na krasnem papiru, v elegantnej obliki; prva knjiga obsegala bode okolo 25 tiskanih pol se sledečo vsebine: 1. Samospevi, 2. Moški zbori, 3. Mešani zbori, 4. Skladbe za glasovir. Vlastnim svojim kompozicijam dodaval bodem

tudi očetove, in uže v prvi knjigi izide nekaj njegovih. — Ker je tiskovni trošek velik, zamore delo še le tedaj iziti, kadar se prijavi dovoljno število naročnikov. Prosim toraj vse prijatelje glasbe, vse domoljube in vsa domača društva, da mi pripomorejo nabirati naročnike v svojem delokrogu. Najbolji način naročevanja je dopisnica, na kojoj naj bode točno napisana adresa naročnika in število naročenih iztisov; kadar pa delo izide, razpošlje se poštini povzetjem. Cena je kolikor mogoče majhna, in to za naročnike dva goldinarja; kasneje v knjigarnah bode cena znatno povišana. — Slovanski narodi imajo žalibože še vedno premalo glasbenih del, ter morajo čisto segati po tujem, večkrat nezrelem plodu, in čas je, da se tudi v tem pogledu vzdigamo na samostalno stopinjo; bodem li jaz, koji sem svoje življenje posvetil skladu glasov in mi je isto tako srcu prirasel sklad med bratskim narodom slovenskim in hrvatskim, mogel kaj doseči na tem polju, izpolnjena mi bode najvročija želja. — Konečno mi je še omeniti, da zahteva tiskar, s kojim sem se radi cene uže pogodil, polovico tiskovnega troška pred začetkom dela. Ker nissem kapitalist, da bi zamogel toliko svoto sam položiti, obračam se zaupljivo na slovenske rojake z najvljudnijo prošnjo, da mi gledé omenjene važne okolnosti naznačeno naročnino poslati blagoizvolijo; razume se, da od vsacega naročnika tega ne zahtevam, nego samo prosim one, kojim je mogočnost dana, mojej prošnji dobrovoljno zadovoljiti. F. S. Vilhar, ravnajoči učitelj mestnega glasbenega zavoda v Karlovcu (Hrvatska). Znano je uže Slovanom, da je gosp. France Vilhar, sin našega rajncega nepozabljivega Miroslava, v zadnjem času pojavil se kot eden najboljših domačih skladateljev; znano je posebno Notranjem, in po njih tudi pripoznano, koliko hvaležnosti je dolžan naš narod svojem ljudskemu pesniku in skladatelju, znano je tudi da so se prekrasne pesnice rajncega Miroslava najbolj razširile mej prostim narodom ter da jih pojó tudi povsod po ogromnem slovanskem svetu, (naj pa potem naši učenjaki na pesniškem in skladateljskem polju to priznavajo ali ne), kar nam je najboljši dokaz za vrednost Vilharjevih pesni, in ker je vse to znano in se je v sinu rajncega pojavil ženijalen skladatelj, vreden sin svojega očeta, menimo, da je prav, da ga z vso močjo podpiramo v njegovem lepem započetju ter ga tako navdušujemo za nadaljno napredovanje; kajti gotovi smo, kolikor poznamo skladatelja uže od mladih nog, da je v njem združena ženijalnost, delatnost in eneržija, da se povzdigne do visoke stopinje in da bode delal čast svojemu narodu na polju umetnosti.

Slovanstvo v Ameriki. V Ameriki so uže zdaj prav velike kolonije raznih Slovanov, posebno pa Čehov in Hrvatov. Taka močna kolonija je tudi v Buenos Ayres, glavnem mestu Argentinske ljudovlade. — Tam se je prošli mesec ustanovilo slovansko podporno društvo, ki ima uže v začetku na stotine udov. Tam izbaja tudi političen list, ki pa piše tako ostro, da le malokdaj more v Avstrijo. A večeraj smo dobili od tam tudi beletristični list »Iskra Slavjanske Slobođe«, I. številko, katera ima na čelu sliko Skobeljeva. — V prvem članku govori urednik a Avstrijskih Slovanov sploh, pravi, da so Italijani v Buenos Ayres najboljši bratje Slovanov, da delajo z njimi bratsko skupaj in izraža celó mnenje, da sploh Italijani Slovanom pomorejo do osvobođenja. — (Mogoče, a dokler imajo toliko apetita na slovanske primorske dežele, mi ne moremo tega verjeti.)

Slovanov je po podatkih, kakor je izračunal general ruskega generalnega staba Rittich, okoli 94 milijonov, in sicer v Evropi 90.327.573, o Aziji pa 3.672.427. Mej temi je Rusov 63.204.346, Poljakov 9.981.598, Čehoslovanov 7.576.459, Srbo-Hrvatov 6.310.021, Bolgarov 5.363.072, Slovencev 1.340.094, mej temi 27.000 v Italiji, lužiskih Srbov 136.000, Kašubov 111.416.

Baron Wertheim, zarad izdeljavanja najboljših železnih kas svetovno znan mož, umrl je 3. t. m. na Dunaji v 69. letu. Mož si je prislužil z svojimi kasami 6 milijonov goldinarjev, katere je zapustil nezakonskemu svojemu sinu. Od žene je bil ločen in zelo imetno se je nosil ter t-dil, da noben človek na svetu nema toliko redov, kolikor on, če tudi to ni bilo resnično.

Nesreča. V plavžu Marnaval pri Saint Bizier na Francoskem se je 2. t. m. razletel kotel ter 96 oseb ponesrečil, 31 je ostalo na mestu mrtvih, več družih pa je v smrtnej nevarnosti. — Zadnje dni minolega meseca je zadela baltiško mesto Reval grozna nesreča. Bila je v dvorah tamošnjega društva »Lotos« beseda, katere se je vdeležilo okoli 2000 oseb. Kar je zabobnelo, kakor bi bil s kanonom ustrelil in ugasnole so vse plinove luči. Ko so po nekoliko minutah prišli luči v dvorano, odprl se je strašen pogled. Na stotine ljudi je ležalo v nezavesti, drugi pa so po lažehih sem ter tja dirjali. Mnogo ljudi je bilo uže mrtvih. Pritisk plina je imel tako moč, da je na cente teške skale vrgel v strop, tega prodril in potem so skale in strop pale na ljudstvo ter mnogo ljudi popolnem zmečkale. — V Berlinu je 4. t. m. pogorelo največje gledališče »Nationaltheater«. Ogenj je vstal mej poskušnjo, vzrok do zdaj še ni znan. Pogorelo je popolnoma z vso robo, ki je bila v njem; če tudi so ognjegasci marljivo delali, vendar nič niso oteli, ostali so goli zidovi. Sreča, da ni bil noben človek poškodovan.

Dr. Holub, slavnoznani popotovalec po Afriki, napoti se k malu zopet v Afriko, da bo tam nadaljeval svoja preiskovanja. Denarja se je v ta namen uže precej nabralo, sam cesar je podaril iz lastnega premoženja 5000 gld.

Največji biser na svetu je našel nek Mejikanec v kalifornskem zalivu. Poloben je jajcu ter ima svetlo barvo. Srečni lastnik zahteva zanj 600.000 gld.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Kraševci in njih teran.

(Spisal R. Dolenc.)

(Konec.)

Poglaviti prvi vzrok padanja cene kraškega terana je gotovo pred vsem splošna mizerija, katera se je najnižjega i srednjega stanú lotila; koj drugi pa konkurenca črnega »Istranca« in »Furlanca«. Ta konkurenca je prav mogoča, kajti v Istri je poslednja leta črna trta — večinoma modra frankinja, katerej Italijani pravijo »borgogna« — po močnem ponehljaju navadne trtne bolezni — plesnobe — prav dobro obrodila, toliko v kvalitetnem, kolikor osobito v kvantitetnem obziru. Potem so dobili Istrani tudi železnico Divača-Pulj in to je drugi glavni vzrok konkurence. Komu bi pred leti bilo v glavo padlo, v Pazin, Rovinj itd. po črno vino hoditi? No danes se to v izobilnej meri godi in zakaj bi se ne? Dobrega vina je tam dosti, vsled tega je prilično jako po ceni, in po železnici je skoraj lahko mogoče, da je Bohinec v 48 urah doma, v Pazinu, in z vinom zopet doma! In prav od tod prihaja, da je s črnim Istrancem uže skoraj vse tako rekoč preplavljeno. Priidi kamor hočeš v Vipavi, ali na Pivki, ali v Ljubljani, na Gorenjskem itd., povsod dobiš lahko črnega Istrana, ne le po prvih krémah, temuč uže tudi po bolj sekundarnih. V Furlaniji se pa prideljuje tudi uže več let sem, od kar je namreč tudi tam grozdna plesnoba močno ponehala, čuda dosti in dobrega črnega vina. Res da ne več od nekdanj. iz refoška, kajti ta se je zaradi prevelike svoje občutljivosti vzlic grozdnjej plesnobi večinoma opustil, ter z veliko manj občutljivim korbinom — corvino — mačkovcem — »uva gata«, osobito pa z modro Frankinjo in drugimi izvrstnimi francoskimi trtami nadomestil. Res dobro vino in nizka mu cena sta privabila vinske trgovce in krémaje v Istro in Furlanijo — Furlanec nadomeščuje teran posebno v Trstu — Kras na strani pušča. Konkurenca je letos tako rekoč še le v pričetku, in vendar so uže Kraševci primorani, teran veliko bolj po ceni mimo nekdanj ponujati. Ker je uže pričetek konkurence tako občutljiv, bode gotovo še bolj njegovo nadaljevanje, in prav vsled tega je neizogibno potrebno, da pričnejo naši vrli Kraševci prav resno na to misliti, kako bi se dalo pritisku na ceno njih vinskega pridelka terana v okom priti. Po našem mnenju bi se dalo to le indirektno s tem doseči, da bi Kraševci pričeli več, veliko več črnega vina pridelovati, nego ga dandanes pridelujejo, ako tudi ne takega, kakoršnega daje refošk, ako tudi ni teran. To bi bilo tem bolj opravljeno, ker refošk prilično malo rodi, ker je v grozdnjej bolezni preobčutljiv, in vrhu vsega tega je okus iz njega napravljenega vina za bolj oddaljene severne vinske pozivalce popolnoma napačen; za domače lokalne pa po podanem pojasnilu *odločno predrag*. Pri nadomestitvi refoška z drugimi sortami, — katera bi se gotovo najhitrejš s tem dosegla, ako bi se refošk iz novih nasaditev izključil, v še mladih pa precepil — moralo bi se na to gledati, da bi se: 1. za te sorte izvolile, katere veliko več rodé, nego refošk, 2. katere se grozdnjej plesnobi bolj ustavljajo, 3. katere pa tudi *pred dozore, mimo refoška*, in katere 4. močno, alkoholčno, in temnorudeče vino dajo. Na dandanašnji teranu karakteristični, dasi tudi »doma« tako priljubljeni okus, pa se mora resignirati, kajti on pridelvalca vina zaradi prilično majhnega pridelka preveč stane, in saj ga tudi nočejo več tako plačevati, kakor so ga nekdanj plačevali.

V razodetem smislu prave nove sorte bile bi tudi zaradi porabe »gnjeti« kaj dobre, boljše morebiti mimo refoška. No in take kaj priporočljive sorte bi pa bile te le: 1. *modra portugalka*, nemški: »blauer Portugieser«, laški: »uva Portugese«. Ta trta je, kakor uže ime kaže, izvirna portugalska sorta, katera se je pa uže pred stoletji iz Portugala v bližino Dunaja, namreč v Baden in Vöslau zanesla in tu zaplodila; in prav iz nje se napravlja po vsem svetu slavoče črno vino: »Vöslauer« imenovano. Portugalka rodi prav rada in močno, dozori kaj zgodaj in daje močno, prav temno barvano vino. Vinarška šola na Slapu pri Vipavi ima velik vinograd same te trte v *popolnoma severnej legi*; in vendar se je grozdnje v tem vinogradu do zdaj vsako leto *uže 24. avgusta*, to je: na svetega Jarneja dan potrgalo. Na Slapu pridelana portugalka se prodaja jako lahko in ne preveč po ceni, kajti pod 25 gld. hektoliter ni padla še cena, pač pa je bila uže po 30 gld. Naj bo še to povedano, da ima to vino rudečo peno, na kar Kraševci kaj dosti držé, mi pa prav nič, in tudi sploh po svetu, na primer na Francoskem, tako rekoč domovini črnih vin — nihče se ne meni za barvo pene. Portugalka bi bila zaradi svoje zgodnosti tudi za kupčijo z namiznim grozdem kaj pripravna; in prav iz tega obzira je dovolil slavni deželni odhor kranjski, da se je nje letos nad 4000 kovči brezplačno mej Ložičane in pa Vrabčane razdelilo.

II. *modra Frankinja*, nemški: »Blaufränkisch«, laški: borgogna, francoski: pinot noir le gros. Modra Frankinja je izvirno francoska sorta, pa kaj močno po svetu razširjena. Večina istrskih vin je sok te sorte. Gotovo jo je zaplodil po Istri nek Calafati, to je isti mož, kateri je za časa francoske vlade v Istri mesto Koper po dolgem nasipu z Paolanskim hribom in Izolo zvezal.

Kaj močno razširjena je Frankinja tudi po Furlaniji, po južnem Tirolskem itd. Tudi ta trta se je na Slapu do dobrega poskusila, kajti tudi nje je precej velik, na drat vezan vinograd zasajen, to pa uže v veliko boljše, če tudi ne najboljše legi; kajti Frankinja dozori veliko kasneje mimo portugalka, namreč takrat, kadar večina drugih belih vipavskih vrst. Frankinja rodi še boljše, namreč bolj konstantno mimo portugalka. Nje vino je pa tudi veliko močnejše, po- ebno tripla polnejše, še tamnejše mimo refoškove, s

katerim tudi barvo pene deli. Kaj posebno finega se doseže, ako se Frankinja z navadnim črnim Burgundcem — pinot noir — pomeša, ako se namreč od vsakega polovice grozdja vzame, ter v vino podela. Priporočamo torej Kraševcem III. črni burgundec, izvirno francosko sorto, katere tudi kaj dobro rodi — grozdke ima sicer majhne, pa dosti jih je — in katera sama za-se, osobito pa z Frankinjo pomešana kaj izborno francoskemu »bordeaux«-vinu popolnoma podobno vino daje. Burgundec dozori le malo pred Frankinjo, tako da se prav lahko nju grozdje pomeša. Priporočali bi še lahko marsikatero sorto, katerih vino nas je pri razstavi v Trstu kar osupnalo, tako posebno nekatere tirolske in dalmatinske sorte; pa hočemo jih popred sami do dobrega skusiti. Sicer pa tudi ni potrebno, da bi se Bog vedi koliko sort z njo vpeljalo, malo; pa pravih, je gotovo najboljših. In končno tudi vse domače ni, da bi se zavrglo, kakor smo iz navedenih razlogov proti »refošku«, pa nismo proti »gricčevcu« in »pinolčku«, da še celo proti »gnjetu«, kajti za domačo pijačo je vse hvale vredna. No na tropinah Frankinje, ali burgundca, pinolčka popikela da se gotovo tudi še dobro v denar spraviti. Pinolček sam za-se, daje tako fino vino, — to vemo iz skušnje leta 1875, da zasluži popolnoma v veliki meri sajen biti; in prav v ta namen se je pričel na vinarske šoli na Slapu lanske leto močno pomnoževati.

Zdaj pa sklepamo to premišljevanje in svetovanje takole: »Refošk se je za Kras nadzveč, gospodarsko kaže, ga opustiti, ter z drugimi sortami nadomestiti«. To je naše menenje. Vsaka stvarna polemika o tem nam bode ljuba, dobro došla, na nevtemeljene, le iz pričkanja želčnosti izvirajoče ugovore se pa ne bomo ozirali, kajti »stvar« nam je pretesna.

Na Slapu dne 5. aprila 1883

Tržno poročilo.

Kava. — Iz glavnih trgovišč in tudi iz Brazilije so došla jako ugodna poročila, vendar česar je postala tudi tukaj kupčija živahnejša in so cene poskočile. Prodalo se je 4000 vreč Rio po gld. 38 do gld. 60. 2000 vreč Santos po gld. 44 do gld. 62. — Ceylon plant velja gld. 90 do gld. 136. — Java gld. 56 do gld. 63. — Sladkor. — Vseled pomnoženega prašavanja po tem blagu je bila kupčija zadnje dni prav živahna po vzdigajočih se cenah. Prodalo se je nad 8000 vreč sladkorja v vrečah po gld. 30 1/2, do gld. 32 1/4. — Sadje. — Tudi v tem blagu živahna kupčija po trdnih cenah, cena fig je zopet poskočila. Pomeranče in limoni gld. 3 do 7, rožiči gld. 9 1/2, do 10, fige v venicah gld. 23, cvebe Elemé gld. 24 do 31, sultanina gld. 24 do 52. — Olje. — dobra kupčija po trdnih cenah. Namizno gld. 52 do 66, jedilno gld. 36 do 42. — Petrolje. — Slabša kupčija, cenemilnove in se v tvegajo zopet pomakniti na gld. 10; gence je cena gld. 10 1/4. — Domači pridejki v slabem obrotu. Žito. — Malo kupčije. Pšenica ruska gld. 10.65, koruza gld. 7.35 do 7.65.

Dunajska borza

dne 6. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovcih	78 gld. 40 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78 » 80 »
Zlata renta	98 » 10 »
5% avst. renta	93 » 20 »
Delnice narodne banke	834 » — »
Kreditne delnice	348 » 90 »
London 10 lir sterlin	149 » 50 »
Napoleon	— » — »
C. kr. cekini	9 » 48 »
100 državnih mark	5 » 63 »

Gospodinja,

v vseh delih izobražena, dobi stalno službo. Samo prav poštene in dobro priporočene osebe naj se pisмено oglasijo pri gosp. Ida Kristan v Kopru.

Poziv.

V nedeljo, dne 8. t. m. boče v dvorani »al Giardinetto« nasproti vrta »Rossetti« veselica s tem le programom: 1. Nagovor. 2. Petje pevskega zbora tržaškega. 3. Predavanje: »O nekaterih manj poznanih pisateljev na Primorskem« predava g. Lovro Zdob. 4. Petje tržaškega kvarteta. 5. Petje zbora tržaških pevcev. 6. Petje zbora tržaškega. — Po dovršenem tem programu bo prosta zabava v dvorani in po mogočnosti tudi majhen ples. — Začetek boče iz obzira na službene razmere družabnikov in družabnic del. podp. društva uže ob 6. uri popoldne. Vstopnina: 1. prostori se sedeži 20 soldov, II. prostori 10 soldov. Radodarnosti se ne stavijo meje. — Čisti dohodek je namenjen zbirki za zastavo goriskega bratskega društva.

Odbor del. pod. društva v Trstu.

Poslano.*

Pravo je zadel dop. »Sl. N.« iz Kroke, meneč, »gorje onemu, kdor jih ne voli«, in kdor se jim ne pokori, »po njem je.« Tudi jaz sem eden iz mej tistih, da se jim ne klanjam, in uže pred volitvo 14 dni mi je rekel prijatelj: ne hodi blizo, namen imajo, te izbaciti, a šel sem vsejedno. Od jeze peneči niso znali, kako bi me nazivali bolj ničevno, slednjič jim pade na um beseda; češ da bi to vsaj malo materialno občutil; in res umetniški »Lehrbursche« je prišel k volitvi! A v tem hipu, ko se je rodila beseda, izlezla je tudi laž; da bi bil jaz volil na milost komisije, bilo je prav narobe! Prvi, kateremu je komisija volilno pravico odrekla, bil sem jaz, a g. vlad. komisar, uvidevši me v pravici, ukazal mi je in volil sem. Kaj toraj storiti? takim, (rinola jaz je misel v glavo) ki se nas ne boji, in ker ni kovač, da bi mogli pritisniti nanj. Misel je bila rešena, in nekdo je rekel: Zup. mlajšemu bo uže še žal, in zopet drugi ko je rekel: daj se vas »Brenčeljnu«, ah povedal je celo preveč — vse nam je pojasnil.

In res popadel me je v št. 6. po jezič. Žefi Jaka Alešovec, pa ne mene, ampak kruh, od kojega živim. Lepo

*) Za spise pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon veleva Ured.

vas prosim, g. Alešovec, s čem sem vas žalil jaz ali »Kegelladen« in s čem zagrešil se proti narodu? morda vsaj ne s tem, da sem zvesto poslušal vašemu, ali drugih slovenskih listov klicu, hitro bil na nogah, kadar so prišle volitve za narodno reč. Kedo je pa hodil pred mano, in mi pri tem delu ali poslu na prste stopal, tega sem si dobro zapomnil in tudi njega sodruga. — Nikdar! me ne prisilite z vašim pekanjem se komu izprije teh klanjati.

Odločno vam povem, da sem pripravljen vse zgubiti, nego pa nemčurjem pustiti, da bi igrali z mojim značajem! Gosp. Alešovec! čemu me s tem smešite; menda vsaj niste nevoščljivi, ako sem šel v večjo izomiko gledé mojega dela v Slezijo? menim da saj ni greh, ako Slovenec roke stegne po napredku? Ako ste pa vi po onih voljeni v orožje proti meni, streti mojo bodočnost, vam moram povedati; da kimal nemčurju nikdar ne bodem. Iznašel pa nisem jaz ne »Kegelladen« ne »meste« cinkastih piščal, ampak svetovno slavni mojstri! kateri devajo v orglje najfinjši cin piščalkam, in le namesto nekaterih lesenih v prvej osmici nadomesté z cinkastimi! In tako delam jaz z bratom v družbi, ki si prizadevava za napredek. Nobenih svojih orgljev pa še nisem obsojal sam, ampak tisti, katerim je stvar v oblasti. Od kar sem se pa vrnil iz Slezije, ležal sem petkrat jaz in moja dela, v njihovih rokah kakor suho listje — pa niso me strli, menim da me tudi Repokarska volitev ne bode!!

Kropa, dne 30. sušca 1883.

Ig. Zupan ml.

Št. 2201

Razpis.

Pri tukajšnji mestni straži javnega miru se razpisujejo dve službi nadstražnikov i več služeb stražnikov tretje vrste.

Nadstražniki dobijo na leto plačo po 550 gld., odškodnino za stanovanje 50 gld., in pavšal za uniforme 60 gld.

Stražnikom se nakazuje po 360 gld. na leto, odškodnino za stanovanje po 50 gld. in pavšal za uniforme 50 gld. V slučaju, da se prestopi v višji razred, povzdigne se plača na 420 gld. za stražnike drugega, a na 480 gld. za one prvega razreda.

Prošnje se morajo vložiti podpisnemu uradu do 11. aprila t. l. z dokazi starosti prosilcev, da so avstrijski podanici, neomadežni v političnem in moralnem obziru, telesno sposobni, in zmožni deželnih jezikov.

Prednost imajo oni, ki dokažejo, da so uže v enacej službi zahtevam v zadovoljnost služili.

Od stražnikov se zahteva popolno znanje policijske službe.

Od Municipija v Poli, dne 6. marcija 1883.

Čudodelni plašter (cerot).

Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi še tako zastarana in kronična in tudi take, ki so se uže spremenile v raka, ustavi se tako močan glavobol, vse bolečine živcev in revmatizma v zgloboh, čudodelno pomaga v bolečinah materinskih l. t. d. 50 letna skušnja z izvrstnim uspehom, kakor razvidno po številnih pričalah, katere se morejo pokazati vsakemu — dobiva se le v lekarni (10—10)

Rovis, Corso št. 47.

(Varstvena znamka).

Brez te varstvene znamke, postavno zavaranje, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliču.

je odločno najboljšo zdravilo zoper protiv ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žiricah, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo »cvetu zoper trganje« po dr. Maliču s »zravn sloječim zamerjem«; 1 steklenica 50 kr.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prane in pljučne bolečine; 1 stekl. 50 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in sirupi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smrhljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoje s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoje. 20—10

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

Ti priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodinja p-moe in n-treba mnogih besedi da se do-kaže njihova čudovita moč. Če se je rabilo nako-liko dni, očitajajo in praznejo prav imala najtrdo-vrstneje zločine boleti. Pravi izvirno svetovno-boleznim in proti elistam. Pri ženskih mlačnih nadležnostih, zoper belit tok, božast, zoper srcepot ter čistijo pokvarjene kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nasa obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. 10-2
Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročilo in po-šiljavo pa edino v lekarnici Cristofaletti & Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti i G. B. Rovis in G. B. Foraboschi. Ena steklenica stane 30 novcev. Varovati se je pokvarjenih posnetkov, a katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo golufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti

Neprevarljivo!
Znesek dobi vsak precej nazaj, pri katerem nima uspeha moj sigurno delajoč
Roborantium
(zredstvo za rast bra-
dej). Prav tako sigurno
dela proti plikavosti
in izpadanju las. Uspeh
garantiran, ako se več-
krat rabi. Odpošilja se
v originalnih stekle-
nicah po f. 1. 50 in
steklenkah za posku-
šajo po f. 1.— po
V Trstu pri Pavlu Roscu.
V Ljubljani pri Ed. Mahr-
u. J. Grelich v Brnu (Brünn).
Nobena prevara! 10-9
I jeden zavoje

Nagla in gotova pomoč za želodčne bolezni i njih nastopke.

Ohranitev zdravja

je odvisna zgoll od ohranitve in pospeševanja dobrega prebavljanja, ker ta je glavni pogoj zdravja in telesnega in dušnega dobrega čutenja. Najbolj potrjeno DOMACE ZDRAVILLO, prebavljanje vrediti, doseči primerno mehanje krvi, odpraviti pokvarjene i nezdrave krvne dele, to je uže več let sploh znani in priljubljeni

dr. Rosa življenski balzam.

Napravljen iz najboljših, zdravniško najkrepkejših zdravil-
skih zelišč, potrjen je posebno kakor gotova pomoč pri
vseh slabostih prebavljanja, posebno pri prepadanju, po-
klolem dišečim riganju, napenjanju, bluvanju, pri bolečinah
v telesu in želodcu. Želodcem krču, prenapenjanju želodca
z jedmi, zaščitjenju, krvnem navalu, hemeroidah. Ženskih
boleznih, boleznih v črevih, hipochondriji in melanholiji
(vseled slabega prebavljanja); on oživlja vso delatnost
prebavljanja, dela zdravo in čisto kri in bolno telesu dobiva
zopet poprejšno moč in zdravje. Vseled te izvrstne moči
je postal gotovo in potrjeno ljudsko domače zdravilo ter
se sploh razširil.

1 steklenica 50 kr., dvojna steklenica 1 gld.

Na tisoče pohvalnih pisem lahko vsak pregleda. Po-
šilja se na frankirana pisma proti povzetju zneska na
vse strani.

Vaše blagorodje!

Dalj časa sem belehal na želodčnem kataru, združenim s naj-
hujšo mrlico, in navzglje vsakovrtnih karkih zdravil sem tako
opepal, da nisem mogel več hoditi. Če tudi nisem zaupalja do svojih
universalnih sredstev, vendar sem si dal prinesiti od Vas napravljani
dr. Rosov življenski balzam ter ga užíval po predpisu. Po osam dneih sem
uže dobil slast do jedi, in po povitju krtih veljih steklenice, bil sem
popolnoma ozdravljen. Val ljudje, ki me poznajo, čudijo se sedaj mo-
jemu zdravemu obrazu. Spoznavam tedaj za prijetno dolžnost. Vašemu
krepkemu zdravilu dati najboljšo pohvalo in priporočiti onim, ki imajo
enake bolezni, to vro dobro zdravilo. Ne branim Vam, porabiti teh vrat
za zaupanje, vendar naj se zgodi brez mojega podpisu. Ker mi je ta lek
tavo koristen, zato prosim, pošljite mi še 16 steklenic proti povretju.
Podpisjem se z vsem spoštovanjem.

J. W. C. K. nadporočnik v 8 poljnem polku lovskem v Su
(Hermannstadt).

Gospod B. Fragner v Pragi!

Hvalečnosti navdan spomnam na svojo najsveteljšo dolžnost, Vam
naznaniti, da se je dr. Rosa-ov življenski balzam, katerega ste mi poslali
pri mojej sedem letnej hudej bolezni na čutnicah in slabem prebavljanju
prav posebno dobro obnesel, tako da sem uže popolnoma zdrav. — Uže
celo leto nisem mogel opravi svojega poklica opravljati, 6 mesecev bil
sem v dunajski bolnišnici, — pa vse ni nič pomagalo. — samo to čes
se dobro zdravilo me je rešilo močnega hudega in nestrpljivega trpenja.
Zatoj sprejmite mojo najkorpkejo zahvalo in praim mi še 2 steklenici
dr. Rosa-ovega življenskega balzama poslati.

St. Egid am Newwald (v nižje Avstr.)

Cajetan Strohmayr l. r.

Prepoštovali Gospod!

S hvalečnim priznavanjem Vam naznanjam, da net je Vaš dr. Rosa
življenski balzam v mojej 8 mesecev trajajočej bolezni, to je klanje v
levih prstih, ki je bilo združenju s hudim napenjanjem in želodčnim
krčem, popolnoma pomagal.
Od tistega časa, kar rabim to zdravilo, popolnoma sem zdrav
in se dobro čutim, kar pri vsaj zdravniške pomoči nisem mogel doseči.
Sprejmite tedaj, blagorodni Gospod, mojo rešeno zahvalo, in priporočam
to zdravilo vsem onim, ki imajo enake bolezni.

Trnéný Oujezd.

Josip Tyrl, sodar.

Svarjenje!

Da se izogne najhujšim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naroč-
nike, naj povsodi izrečno dr. Rosov življenski balzam iz lekarna
B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na
več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski
balzam, in ne izrečno dr. Rosovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rosov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelalca dr. Fragner-ja, lekarna »k čr-
nemu orlu« v Pragi, Ekele dr. Spornergasse Nr. 205—3.

V Trstu: F. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo in Ed. von
Leitenburg, lekarništvi.
V Gorici: G. Cristofaletti, lekarništvi; G. R. Pantoni, lekarništvi
R. Kärner, lekarništvi; V Ogulji: Damasc d'Elia.
V Zagrebu: C. Arasin, lekarništvi.

Vse lekarnice in večje trgovine s materialnim blagom v Avstro-Ogerskej
imajo zalogo tega življenskega balzama.

Tam se tudi dobi:

Pražko domače mazilo

zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prva vnašajo, ali strdijo, pri bulah vsake vrste,
pri tuih, gnojnih tokih, pri črvu v prstu in pri nohtanju, pri zlezah,
oteklinah, pri izmaščenju, pri morski (mrtni) koži zoper revmatične
otekline in putiko, zoper kronično vnetje v kolnih, rokah, v ledji če
si kdo nogo spahne, zoper kurja ošesa in potne noge, pri raskopanih ro-
kah, zoper lišaje, zoper otekline po piku mršev, zoper tekoče rane,
odprte noge, zoper rane in vneto kožo ni boljšega zdravila, ko to
mazilo.

Zaprte bule in otekline se hitro ozdravijo; ker pa ven teče, potegne
mazilo v Arakem vse gnojice na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je
zato tako dobro, ker hitro pomaga in ker se po njem rana prej ne
sušeti dokler ni vsa bolna gnojica vseh potegnena. Tudi zabrani rast
divjega mesa in obvaruje pred smetom (črnim prisadom); tudi bolečine
to hladilno mazilo pospeši. — Odprte in tekoče rane se morajo z mlačno
vodo umiti potem če se to mazilo nanje priplepi. 15-3

Skatljice se dobode po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejšo sredstvo zna-
no, odstrani naglušnost in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljeni
sluh. 1 sklenica 1 gld. a. v.